

**МЕТАЛАЦ ПОСУЂЕ Д.О.О.,
ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ**

Н А П О М Е Н Е

уз

**Финансијске извештаје
31. децембар 2009. године**

БИЛАНС УСПЕХА

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године

(У хиљадама динара)

	<u>Напомена</u>	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје	5	1.761.743	2.093.271
Приходи од активирања учинака	6	13.153	17.955
Повећање/(смањење) вредности залиха учинака		(4.243)	83.957
Остали пословни приходи	7	37.246	58.359
		<u>1.807.899</u>	<u>2.253.542</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе	8	(5.989)	(12.585)
Трошкови материјала	9	(801.662)	(1.158.033)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	10	(340.782)	(413.835)
Трошкови амортизације и резервисања		(15.833)	(12.239)
Остали пословни расходи	11	(331.234)	(371.161)
		<u>(1.495.500)</u>	<u>(1.967.853)</u>
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК/ (ГУБИТАК)		<u>312.399</u>	<u>285.689</u>
Финансијски приходи	12	81.534	126.746
Финансијски расходи	13	(122.446)	(181.047)
Остали приходи	14	784	5.836
Остали расходи	15	(46.299)	(30.896)
		<u>(86.427)</u>	<u>(79.361)</u>
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		<u>225.972</u>	<u>206.328</u>
ПОРЕЗ НА ДОБИТАК:	16		
- одложени порески расходи периода		<u>(89)</u>	<u>(612)</u>
НЕТО ДОБИТАК		<u><u>225.883</u></u>	<u><u>205.716</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја.

Ови финансијски извештаји су одобрени од стране руководства предузећа "Металац Посуђе" д.о.о., Горњи Милановац и предати Агенцији за привредне регистре на дан 25. фебруара 2010. године.

Потписано у име предузећа "Металац Посуђе" д.о.о., Горњи Милановац:

Александар Марковић
Директор

Росанда Петровић
Руководилац рачуноводства

МЕТАЛАЦ ПОСУЂЕ Д.О.О., ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

БИЛАНС СТАЊА
На дан 31. децембра 2009. године
(У хиљадама динара)

	<u>Напомена</u>	<u>31. децембар 2009.</u>	<u>31. децембар 2008.</u>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	17	362	490
Некретнине, постројења и опрема	17	99.295	93.301
		<u>99.657</u>	<u>93.791</u>
Обртна имовина			
Залихе	18	648.570	727.947
Потраживања	19	874.298	964.663
Потраживања за више плаћен порез на добитак	19	3.240	26.630
Краткорочни финансијски пласмани	20	3.972	-
Готовински еквиваленти и готовина	21	421.925	99.487
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	22	17.897	9.592
		<u>1.969.902</u>	<u>1.828.319</u>
Укупна актива		<u><u>2.069.559</u></u>	<u><u>1.922.110</u></u>
Ванбилансна актива		<u>998</u>	<u>116</u>
ПАСИВА			
Капитал			
Основни капитал	23	225.194	225.194
Нераспоређени добитак		364.368	273.485
		<u>589.562</u>	<u>498.679</u>
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	24	37.460	40.864
Остале дугорочне обавезе	25	415.695	-
		<u>453.155</u>	<u>40.864</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	26	449.045	838.839
Обавезе из пословања	27	534.327	459.223
Остале краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења	28	40.328	75.762
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	28	1.959	7.649
		<u>1.025.659</u>	<u>1.381.473</u>
Одложене пореске обавезе	16	1.183	1.094
Укупна пасива		<u><u>2.069.559</u></u>	<u><u>1.922.110</u></u>
Ванбилансна пасива		<u>998</u>	<u>116</u>

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године
(У хиљадама динара)

	<u>Основни капитал</u>	<u>Нераспоређени добитак</u>	<u>Укупно</u>
Стање 1. јануара 2008. године	<u>225.194</u>	<u>272.449</u>	<u>497.643</u>
Бонуси руководству и запосленима	-	(94.680)	(94.680)
Плаћене дивиденде	-	(110.000)	(110.000)
Нето добитак текуће године	<u>-</u>	<u>205.716</u>	<u>205.716</u>
Стање 31. децембар 2008. године	<u><u>225.194</u></u>	<u><u>273.485</u></u>	<u><u>498.679</u></u>
Стање 1. јануара 2009. године	<u>225.194</u>	<u>273.485</u>	<u>498.679</u>
Бонуси руководству и запосленима	-	(35.000)	(35.000)
Плаћене дивиденде	-	(100.000)	(100.000)
Нето добитак текуће године	<u>-</u>	<u>225.883</u>	<u>225.883</u>
Стање 31. децембра 2009. године	<u><u>225.194</u></u>	<u><u>364.368</u></u>	<u><u>589.562</u></u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових финансијских извештаја.

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године
(У хиљадама динара)

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Токови готовине из пословних активности		
Продаја и примљени аванси	2.134.645	2.537.207
Остали приливи из редовног пословања	71.227	-
Исплате добављачима и дати аванси	(1.268.157)	(1.985.443)
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	(343.314)	(415.675)
Плаћене камате	(45.268)	(45.923)
Порез на добитак	(5.538)	(20.279)
Плаћања по основу осталих јавних прихода	(15.061)	(12.835)
	<u>528.534</u>	<u>57.052</u>
Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности		
Токови готовине из активности инвестирања		
Примљене камате	5.120	315
Куповина нематеријалних улагања, некретнина и опреме	(25.198)	(60.901)
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	(3.972)	-
	<u>(24.050)</u>	<u>(60.586)</u>
Нето одлив готовине из активности инвестирања		
Токови готовине из активности финансирања		
Дугорочни и краткорочни кредити (нето прилив)		175.720
Дугорочни и краткорочни кредити (нето одлив)	(41.764)	
Одливи за дивиденде и учешћа у добитку	(150.759)	(161.342)
	<u>(192.523)</u>	<u>14.378</u>
Нето прилив/(одлив) готовине		
Готовина на почетку обрачунског периода	311.961	10.844
Позитивне курсне разлике по основу прерачуна готовине, нето	99.487	74.157
	<u>10.477</u>	<u>14.486</u>
Готовина на крају обрачунског периода	<u>421.925</u>	<u>99.487</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових финансијских извештаја

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

“Металац Посуђе” д.о.о., Горњи Милановац (у даљем тексту “Предузеће”) је, као привредно друштво које послује у форми једночланог друштва са ограниченом одговорношћу, основано дана 28. октобра 2005. године и као такво регистровано у Регистру привредних субјеката 14. децембра 2005. године. Предузеће је основано одлуком Управног одбора компаније “Металац” а.д., Горњи Милановац, са циљем стицања добити обављањем делатности производње свих врста посуђа, коју је друштво преузело од свог оснивача и почело да обавља 01. јануара 2006. године.

Предузеће се у оквиру регистроване претежне делатности-производња осталих стандардних металних производа, бави производњом свих врста посуђа-емајлираног, тефлонизираниог, алуминијумског и иних посуђа, као и пружањем услуга емајлирања, тефлонизирања, обраде лима и других услуга које произилазе или су везане за његов производни програм и асортиман.

Седиште Предузећа је у Горњем Милановцу, улица Кнеза Александра бр.212. Матични број Предузећа је 20108517. Порески идентификациони број Предузећа (ПИБ) је 104182281.

На дан 31.12.2009. године Предузеће је имало 719 запослених радника (2008: 820 радника).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (“Службени гласник” РС бр. 46 од 2. јуна 2006. године и бр. 111 од 30. децембра 2009. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународни рачуноводствени стандарди (“МРС”), односно Међународни стандарди финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда.

Решењем Министра финансија Републике Србије (број 011-00-738-2003-01, од 30. децембра 2003. године) утврђени су и објављени Оквир и МРС који су били у примени на дан 31. децембра 2002. године и на коме се заснивају и претходни и Закон о рачуноводству и ревизији из 2006. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја (наставак)

Промене у МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”) и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (“Комитет”), након напред наведеног датума, су званично усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије (“Министарство”), о објављивању Међународних стандарда финансијског извештавања (бр 401-00-11/2008-16) и објављени у Гласнику РС бр. 16 од 12. фебруара 2008. године. Министарство је такође утврдило (Решењем бр 401-00-1456/2008- 16) и објавило за примену у Гласнику РС бр. 116 од 17. децембра 2008. године превод измена МРС 39: Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање и МСФИ 7: Финансијски инструменти: Обелодањивање. Тумачења која су у примени за рачуноводствене периоде који почињу 1. јануара 2008. године и касније а која нису била званично преведена и усвојена од стране Министарства обелодањена су у напомени 2.2.

Поред тога, приложени финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (Службени гласник РС бр. 114 од 22. децембра 2006. и 119 од 26. децембра 2008. године), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 “Приказивање финансијских извештаја”, а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Рачуноводствени прописи Републике Србије одступају од МСФИ и у делу одредби МРС 19, “Примања запослених” обзиром да се учешће запослених у добити, у складу са мишљењем Министарства евидентира као смањење нераспоређеног добитка а не на терет резултата периода.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјално значајне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност финансијских извештаја Предузећа, приложени финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

2.2. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису усвојени и преведени

На дан објављивања ових финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена и преведена у Републици Србији за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2009. године:

- МСФИ 8 “Пословни сегменти” (на снази за годишње периоде почевши од 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 4 “Уговори о осигурању” и МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Побољшање обелодањивања о финансијским инструментима (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године)
- Измене МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” и МРС 27 “Консолидовани и појединачни финансијски извештаји” – Трошак улагања у зависно предузеће, заједнички подухват или придружено привредно лице (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису усвојени и преведени (наставак)

- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 22. маја 2008. године (МРС 1, МСФИ 5, МРС 8, МРС 10, МРС 16, МРС 19, МРС 20, МРС 23, МРС 27, МРС 28, МРС 29, МРС 31, МРС 34, МРС 36, МРС 38, МРС 39, МРС 40, МРС 41) првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (већина измена биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МРС 32 “Финансијски инструменти: Презентација” и МРС 1 “Презентација финансијских извештаја” – Инструменти који се могу поново (продати емитенту и обавезе проистекле по основу ликвидације (на снази за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- МРС 1 (ревидирани) “Презентација финансијских извештаја”– Ревидирана презентација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- МРС 23 (ревидирани) “Трошкови позајмљивања” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 2 “Исплате по основу акција” – Услови стицања и укидања права (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене IFRIC 9 “Поновна процена уграђених деривата” и МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење”– Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године)
- IFRIC 13 “Програми лојалности купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2008. године),
- IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2008. године).
- IFRIC 15 “Уговори о изградњи некретнина” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године)
- IFRIC 16 “Хеџинг нето инвестиција у иностране операције” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. октобра 2008. године),

2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу

На дан издавања ових финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

- МСФИ 9 “Финансијски инструменти” (на снази за годишње периоде почевши од 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 3 (ревидиран) “Пословне комбинације” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- МСФИ 1 (ревидиран) “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања ” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања ” – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.3. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу (наставак)

- Измене МСФИ 2 “Исплате по основу акција” – Трансакције групних готовинских исплата по основу акција (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене МРС 24 “Обелодањивања о повезаним лицима” – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Измене МРС 27 “Консолидовани и појединачни финансијски извештаји” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МРС 32 “Финансијски инструменти: Презентација”– Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године),
- Измене МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење”– Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 2, МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 18, МРС 36, МРС 38, МРС 39, IFRIC 9, IFRIC 16) првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (већина измена биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција”– Преплаћени минимални захтеви за финансирањем (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- МСФИ 17 (ревидиран) “Пренос неновчаних средстава власницима предузећа” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 18 “Пренос средстава са купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 19 “Намиривање обавеза инструментима капитала” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године).

Финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напмени 3. Наведене рачуноводствене политике су конзистентно примењене за све презентоване извештајне периоде.

Финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи и расходи

Приходи од продаје признају се када су ризик и корист повезани са правом власништва преноси на купца, а то подразумева датум испоруке производа купцу. Приходи од услуга се признају када се услуга изврши.

Приходи се исказују по правичној вредности средстава која су примљена или ће бити примљена, у нето износу након умањења за дате попусте и порез на додату вредност.

Приходи и расходи од камата се књиже у корист, односно на терет обрачунског периода на који се односе.

Са датумом на који се књиже приходи такође се књиже и одговарајући расходи (принцип узрочности прихода и расхода).

Трошкови одржавања и оправки основних средстава се покривају из прихода обрачунског периода у коме настану.

3.2. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене настале у страним средствима плаћања прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у страним средствима плаћања на дан биланса стања, прерачунати су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Позитивне и негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страним средствима плаћања и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страним средствима плаћања књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

3.3. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа порезе и доприносе пореским органима и државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују порезе и доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним законским прописима. Предузеће је, такође обавезно да од бруто зараде запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати фондовима. Порези и доприноси на терет послодавца и порези и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Предузеће је, у складу са одредбама Закона о раду, у обавези да запосленом приликом одласка у пензију исплати отпремнину, у висини три просечне зараде у Републици Србији, утврђене према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.3. Бенефиције за запослене (наставак)

Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда (наставак)

Запосленима за чијим је радом престала потреба, а којима није обезбеђено ни једно од права утврђених законом, послодавац ће исплатити отпремнину у висини збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у првих 10 година проведених у радном односу и четвртине зараде запосленог за сваку наредну навршену годину рада у радном односу преко 10 година проведених у радном односу.

Зарадом у смислу претходног става сматра се просечна зарада запосленог исплаћена за последња 3 месеца која претходе у месецу у којем се исплаћује отпремнина.

Такође, на основу Колективног уговора, Предузеће је у обавези да исплати и јубиларне награде запосленима у зависности од дужине непрекидног рада у предузећу и то у висини од једне просечне зараде остварене у предузећу у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује јубиларна награда за 20 година непрекидног рада у предузећу, а две овакве зараде за 30 година.

3.4. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вероватно да ће одлив ресурса који стварају економске користи бити потребан када се измири обавеза и када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се формирају у износу који, по најбољој процени руководства на датум биланса стања, одговара издацима који ће настати да се такве обавезе измире.

3.5. Порези и доприноси

3.5.1. Порез на добитак

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит предузећа важећим у Републици Србији.

Порез на добитак у висини од 10% (2005. година: 10%) се плаћа на пореску основицу утврђену пореским билансом. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добит приказану у званичном билансу успеха и корекције дефинисане пореским прописима Републике Србије.

Порески прописи Републике Србије не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода могу се пренети на рачун добити из будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Порези и доприноси (наставак)

3.5.1. Порез на добитак (наставак)

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основице средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на датум биланса стања се користе за утврђивање разграниченог износа пореза на добит. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пренетог губитка и пореских кредита на порески биланс, који се могу преносити, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се одложена пореска средства могу искористити.

Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

3.5.2. Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину и друге порезе и доприносе који се плаћају према разним републичким и општинским прописима.

3.6. Некретнине, постројења и опрема

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Накнадни издаци за некретнине, постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

Некретнине, постројења и опрема након почетног признавања исказују се по набавној вредности умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитка због обезвређења.

Добици или губици који проистекну из расходавања или отуђења признају се као приход или расход у билансу успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИЈИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

3.6.1. Амортизација

Амортизација некретнина, постројења и опреме обрачунава се пропорционалним методом, током процењеног века корисне употребе. Корисни век употребе и стопе амортизације за главне групе средстава су следеће:

	<u>Корисни век у годинама</u>	<u>Стопа амортизације</u>
Грађевински објекти		
- Стамбене зграде, управне зграде	50	2,0%
- Фабричке хале	40	2,5%
- Остали грађевински објекти	10	10,0%
Опрема		
- Производна и преносна опрема и постројења	10	10,0%
- Транспортна средства	8	12,5%
- Канцеларијски намештај и пословни инвентар у трговини	7	14,3%
- Погонски и пословни инвентар, алати, уређаји, телекомуникациона опрема	5	20,00%
- канцеларијска и рачунарска опрема	4	25,00%
- остала непоменута средства	6	16,7%

3.7. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања односе се на купљени software и исказују по набавној вредности умањеној за амортизацију. Нематеријална улагања се отписују пропорционалним методом на период од пет година.

3.8. Обезвређење имовине

На дан састављања финансијских извештаја врши се процењивање постојања било каквих индиција о умањењу вредности материјалне имовине и нематеријалних улагања. Уколико постоји индиција да, за наведену имовину постоји обезвређење, надокнадиви износ те имовине се процењује како би се утврдио износ обезвређења. Књиговодствена вредност се смањује на надокнадиву вредност, а разлика се признаје као трошак (губитак по основу обезвређења средстава) на терет биланса успеха у периоду у коме је обезвређење настало. Губитак по основу обезвређења се сторнира уколико су се околности које су утицале на умањење вредности промениле.

На дан 31. децембра 2009. године, на основу процене руководства Предузећа не постоје индиције да је вредност нематеријалних улагања и опреме обезвређена.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3.9. Финансијски инструменти

Финансијска средства и финансијске обавезе се евидентирају у билансу стања Предузећа, од момента када се Предузеће уговорним одредбама везало за инструмент. Куповина или продаја финансијских средстава признаје се применом обрачуна на датум поравнања, односно датум када је средство испоручено другој страни.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је обавеза предвиђена уговором испуњена, отказана или истекла.

Потраживања од купаца, краткорочни пласмани и остала краткорочна потраживања

Потраживања од купаца, краткорочни пласмани и остала краткорочна потраживања исказују се по номиналној вредности, умањеној за исправке вредности извршене на основу процене њихове наплативости од стране руководства.

Готовина и готовински еквиваленти

Под готовином и готовинским еквивалентима у финансијским извештајима Предузећа исказују се готовина у благајни и стања на текућим рачунима и остала новчана средства расположива до три месеца.

Финансијске обавезе

Инструменти финансијских обавеза су класификовани у складу са суштином уговорних одредби. Финансијске обавезе се исказују по номиналној вредности, увећаној за камате на основу закључених уговора.

Обавезе из пословања

Обавезе према добављачима и остале обавезе из пословања се процењују по њиховој номиналној вредности.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства Предузећа коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентирани вредности средстава и обавеза као и обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (наставак)

4.1. Процена и претпоставке

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

4.2. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку опреме и нематеријалних улагања. Једном годишње Предузеће процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.3. Исправка вредности потраживања и краткорочних пласмана

Предузеће обрачунава обезвређење сумњивих потраживања од купаца и других дужника на основу процењених губитака који настају, ако дужници нису у могућности да изврше плаћања. У процени одговарајућег износа губитка од обезвређења за сумњива потраживања, Предузеће се ослања на старост потраживања, раније искуство са отписом, бонитет купаца и променама у условима плаћања. Ово захтева процене везане за будуће понашање купаца и тиме изазване будуће наплате.

4.4. Фер вредност

Пословна политика Предузећа је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Руководство Предузећа врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Предузећа, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Повезана правна лица		
Домаће тржиште		
- приход од продаје производа	220.712	292.463
- приход од услуга	21.253	9.756
- приход од продаје роба	4.592	9.393
- приход од продаје у консигнацији	98.125	111.242
Инострано тржиште	<u>435.514</u>	<u>570.043</u>
	<u>780.196</u>	<u>992.897</u>
Домаће тржиште		
- приход од продаје производа	309.213	357.866
- приход од продаје роба	1.185	1.854
- приход од продаје у консигнацији	13	301
	<u>310.411</u>	<u>360.021</u>
Инострано тржиште		
- приход од продаје производа	<u>671.136</u>	<u>740.353</u>
	<u>671.136</u>	<u>740.353</u>
	<u>1.761.743</u>	<u>2.093.271</u>

6. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Приходи од активирања учинака	<u>13.153</u>	<u>17.955</u>

7. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
Остали пословни приходи		
Повезана правна лица	2.067	889
Остала правна лица	<u>35.179</u>	<u>57.470</u>
	<u>37.246</u>	<u>58.359</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

8. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Набавна вредност продате робе	1.250	2.229
Набавна вредност продате робе у транзиту	4.599	10.337
Повезана правна лица		
Набавна вредност продате робе	140	19
	<u>5.989</u>	<u>12.585</u>

9. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Трошкови материјала за израду		
- повезана правна лица	193.785	269.907
- остала правна лица	477.965	711.081
	<u>671.750</u>	<u>980.988</u>
Трошкови резервних делова	23.348	30.710
Трошкови алата и инвентара	4.094	6.870
Трошкови осталог материјала	32.462	59.703
Трошкови електричне енергије	59.807	71.174
Трошкови горива, гаса	10.201	8.588
	<u>801.662</u>	<u>1.158.033</u>

10. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Бруто зараде	268.714	328.685
Порези и доприноси на терет послодавца	52.927	63.326
Трошкови превоза и дневница за службено путовање	2.929	3.380
Накнаде трошкова превоза запосленима	11.914	13.893
Стипендије	3.316	2.486
Остали лични расходи и накнаде	982	2.065
	<u>340.782</u>	<u>413.835</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

11. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Троскови услуга холдинга	100.783	117.794
Закуп грађевинских објеката и опреме	91.565	91.439
Трошкови транспортних услуга	56.043	65.211
Услуге студентских и омладинских задруга	6	18.434
Извозничке провизије	19.610	16.248
Трошкови услуга одржавања	13.652	13.193
Трошкови осталих услуга	15.748	11.130
Индиректни порези и доприноси	9.619	9.929
Трошкови рекламе и пропаганде	7.393	7.959
Трошкови премија осигурања	6.307	6.362
Трошкови репрезентације	1.287	3.165
Трошкови сајмова	3.004	2.569
Трошкови платног промета	2.213	2.127
Трошкови непроизводних услуга	1.431	2.037
Остали нематеријални трошкови	1.146	1.827
Трошкови чланарина	1.427	1.737
	<u>331.234</u>	<u>371.161</u>

12. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Приход од камате		
- повезана правна лица	-	147
- остала правна лица	5.120	167
Позитивне курсне разлике	75.567	121.021
Приход по основу валутне клаузуле	847	5.411
	<u>81.534</u>	<u>126.746</u>

13. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Расход камате		
- повезана правна лица	20.788	33.791
- остала правна лица	14.987	14.076
Негативне курсне разлике	17.695	44.078
Расход по основу ефеката валутне клаузуле		
- повезана правна лица	51.673	67.894
- остала правна лица	17.303	21.208
	<u>122.446</u>	<u>181.047</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

14. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Приходи-накнадно примљен рабат	2	4.704
Остали непоменути приходи	9	
Приход од усклађивања залиха	<u>773</u>	<u>1.132</u>
	<u>784</u>	<u>5.836</u>

15. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Донације	16.780	11.845
Расходи по основу продаје постројења и опреме	13	-
Расходи по основу обезвређења залиха материјала	19.813	-
Расходи по основу обезвређења и отписа потраживања	5.026	2.207
Накнадно одобрени рабати	2.815	15.381
Остало	<u>1.852</u>	<u>1.463</u>
	<u>46.299</u>	<u>30.896</u>

16. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

а) Компоненте пореза на добитак

	У хиљадама динара	
	31. децембар.	31. децембар
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Одложени порески расход периода	<u>89</u>	<u>612</u>
	<u>89</u>	<u>612</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

16. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК (наставак)

б) Усаглашавање износа пореза на добитак у билансу успеха и производа добити пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара	
	2009.	2008.
Нето добитак пре опорезивања	225.972	206.328
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	22.597	20.633
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	4.838	1.254
Порески кредити по основу улагања у некретнине, постројења и опрему	(27.346)	(21.275)
	<u>89</u>	<u>612</u>

в) Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе исказане на дан 31. децембра 2009. године у износу од 1.183 хиљада динара се односе на привремену разлику по којој се опрема и нематеријална улагања признају у пореском билансу и износа по којима су ова средства исказана у финансијским извештајима.

17. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара			
Набавна вредност	Опрема	Инвестиције у току	Укупно	Нематеријална улагања
Стање 01.01.2009.	105.846	-	105.846	641
Наб.у току године		20.798	20.798	-
Пренос са инв.у току	20.798	(20.798)	-	
Продаја				
Расходавање	21		21	
Стање 31.12.2009.	126.623	-	126.623	641
Исправка вредности				
Стање 01.01.2009.	12.545		12.545	151
Амортизација	14.791		14.791	128
Отуђење и расх.	8		8	
Остало				
Стање 31.12.2009.	27.328	-	27.328	279
Садашња вредност				
31.12.2009.	99.295	-	99.295	362
01.01.2009.	93.301	-	93.301	490

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

18. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
Материјал	336.494	392.377
Резервни делови	34.724	34.137
Недовршена производња	46.983	55.097
Готови производи	235.599	231.728
Роба	5.991	2.190
	<u>659.791</u>	<u>715.529</u>
<i>Дати аванси</i>		
- добављачи у земљи	629	110
- добављачи у иностранству	8.265	13.383
	<u>8.894</u>	<u>13.493</u>
Исправка вредности робе	(302)	(1.075)
Исправка вредности материјала	(19.813)	-
	<u>(20.115)</u>	<u>(1.075)</u>
	<u>648.570</u>	<u>727.947</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

19. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Купци, повезана правна лица		
- у земљи	121.016	185.160
- у иностранству	292.607	360.033
	<u>413.623</u>	<u>545.193</u>
Купци у земљи	173.698	200.196
Купци у иностранству	226.514	162.045
	<u>400.212</u>	<u>362.241</u>
Комисиона и консигнациона продаја		
- повезана правна лица	39.676	42.389
- консигнатори у земљи	296	382
- консигнатори у иностранству	25.700	4.802
	<u>65.672</u>	<u>47.573</u>
Потраживања за камату	2.164	-
	<u>2.164</u>	<u>-</u>
Потраживања за више плаћен порез на добитак	3.240	26.630
Остала потраживања	382	12.384
	<u>3.622</u>	<u>39.014</u>
Исправка вредности потраживања		
- купци у земљи	(2.464)	(1.662)
- купци у иностранству	(4.995)	(1.066)
- консигнациони купци	(296)	-
	<u>(7.755)</u>	<u>(2.728)</u>
	<u>877.538</u>	<u>991.293</u>

Потраживања са купцима у иностранству су усаглашена пре састављања финансијских извештаја . Потраживања са свим значајним купцима у земљи су усаглашена. Потраживања са купцима у земљи чији промет чини око 2% укупног промета нису усаглашена. Свим дужницима је достављен списак неплаћених рачуна са стањем на дан 31.10.2009. године.

20. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Метпор д.о.о., Београд	3.972	-
	<u>3.972</u>	<u>-</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

21. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Текући рачун		
- у динарима	1.821	3.834
- у иностраној валути	84.428	94.992
Благајна	65	171
Остала новчана средства	335.611	490
	<u>421.925</u>	<u>99.487</u>

22. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АВР

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
Потраживања за више плаћен ПДВ-е	11.585	3.839
Активна временска разграниченја	6.312	5.753
	<u>17.897</u>	<u>9.592</u>

23. ОСНОВНИ КАПИТАЛ

Основни капитал у износу од 225.194 хиљаде динара, у потпуности представља удео матичног предузећа Металац а.д., Горњи Милановац.

24. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Дугорочна резервисања исказана на дан 31. децембра 2009. године у износу од 37.460 хиљада динара (31. децембра 2008. године: 40.864 хиљада динара) у потпуности се односе на резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију запослених.

Промене на дугорочним резервисањима у току 2009. године су приказане у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Стање 1.јануара	40.864	41.289
Исплате у току године	(4.317)	(3.376)
Резервисања у току године	913	2.951
Стање 31.децембра	<u>37.460</u>	<u>40.864</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

25. ДУГОРОЧНИ ЗАЈМОВИ

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
Металац а.д., Горњи Милановац	415.695	-
	<u>415.695</u>	<u>-</u>

Остале дугорочне обавезе исказане, са стањем на дан 31. децембар 2009. године, у износу од 415,695 хиљада динара (4,335,180 ЕУР) представљају обавезе по основу репрограма краткорочно одобреног зајма од матичном предузећу Металац а.д., Горњи Милановац за текуће финансирање производње емајлираног посуђа. Зајам је одобрен на период до 31. децембра 2013. године уз каматну стопу од 3М EURIBOR + 1.60% годишње.

26. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Чачанска банка а.д., Чачак	-	35.000
Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије, Београд	-	124.041
Металац а.д., Горњи Милановац	-	660.381
Интеса Банка а.д., Београд	-	19.417
Уникредит банка а.д., Београд	191.778	-
Societe Generale банка а.д., Београд	95.889	-
Текућа доспећа дугорочних зајмова	<u>161.378</u>	<u>-</u>
	<u>449.045</u>	<u>838.839</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

27. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Примљени аванси, депозити и кауције	432	674
Добављачи повезана правна лица		
- у земљи	339.473	271.401
- у иностранству	2.637	715
	<u>342.110</u>	<u>272.116</u>
Добављачи у земљи	125.128	116.120
Добављачи у иностранству	66.657	70.313
	<u>534.327</u>	<u>459.223</u>

Пре састављања финансијских извештаја са свим значајним добављачима усаглашена су дуговања. Промет добављача са којима стања нису усаглашена је мањи од 2% укупног промета.

28. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Обавезе за нето зараде и накнада зарада	17.039	19.696
Порези и доприноси на зараде	10.799	12.530
Камате и трошкови финансирања		
- повезана правна лица	1.169	10.961
- остала правна лица	252	990
Обавезе за учешће у добити	7.838	30.597
Обавезе према запосленима	947	849
Остале обавезе	120	139
Пасивна временска разграничења	2.164	-
	<u>40.328</u>	<u>75.762</u>
Обавезе по основу ПДВ-а и осталих јавних расхода	1.959	7.649
Одложене пореске обавезе	1.183	1.094
	<u>43.470</u>	<u>84.505</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

29. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Салда потраживања и обавеза произашла из трансакција обављених са повезаним правним лицима приказана су у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Потраживања		
<i>Потраживања од купаца:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	-	49
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	22	-
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	19.721	42.492
- Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац	20.210	483
- Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац	74.101	93.645
- Металац Металургија а.д., Нови Сад	39.676	42.389
- Металац Трејд д.о.о., Горњи Милановац	-	64
- Металац Пролетер а.д., Горњи Милановац	1.422	6.027
- Металац Маркет д.о.о., Подгорица	48.790	48.597
- Метпор д.о.о., Београд	5.540	3
- Промо-Метал д.о.о., Загреб	56.683	40.033
- Пролетер Трговине д.о.о., Горњи Милановац	-	8
- Метрот д.о.о., Москва	187.134	271.403
	<u>453.299</u>	<u>545.193</u>
 <i>Потраживања за зајмове:</i>		
- Метпор д.о.о., Београд	3.972	-
	<u>3.972</u>	<u>-</u>
 Укупно потраживања	<u>457.271</u>	<u>545.193</u>
 Обавезе		
<i>Обавезе према добављачима</i>		
- Метпор д.о.о., Београд	614	1.504
- Металац Пролетер а.д., Горњи Милановац	2.728	2.038
- Метрот д.о.о., Москва	2.637	1.165
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	31.259	34.975
- Металац а.д., Горњи Милановац	302.655	230.878
- Металац Металургија а.д., Нови Сад	1.523	837
- Пролетер Трговине д.о.о., Горњи Милановац	-	4
- Металац Маркет д.о.о., Подгорица	-	715
- Металац Трејд д.о.о., Горњи Милановац	694	-
	<u>342.110</u>	<u>272.116</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

29. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
<i>Обавезе за камате:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	1.169	10.961
	<u>1.169</u>	<u>10.961</u>
<i>Обавезе за зајмове:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	577.073	660.382
	<u>577.073</u>	<u>660.382</u>
Укупно обавезе	<u>920.352</u>	<u>943.459</u>
Обавезе, нето	<u>463.081</u>	<u>398.266</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

29. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

Преглед прихода и расхода остварених из трансакција са повезаним правним лицима приказан је у наредном прегледу:

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
Приходи		
<i>Приходи од продаје:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	254	85
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	59.704	117.009
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	75	98
- Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац	718	900
- Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац	158.366	175.913
- Металац Металургија а.д., Нови Сад	98.125	111.059
- Металац Пролетер а.д., Горњи Милановац	6.187	8.164
- Металац Трејд д.о.о., Горњи Милановац	-	5
- Металац Маркет д.о.о., Подгорица	79.607	68.357
- Промо-Метал д.о.о., Загреб	45.387	38.881
- Метрот д.о.о., Москва	310.520	462.670
	<u>758.943</u>	<u>983.141</u>
<i>Приходи од услуга:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	6.043	1.224
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	1.612	3.654
- Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац	1.495	3.865
- Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац	106	143
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	11.816	811
- Металац Траде д.о.о., Горњи Милановац	32	59
- Метпор д.о.о., Београд	149	-
	<u>21.253</u>	<u>9.756</u>
<i>Остали приходи:</i>		
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	902	701
- Металац Металургија а.д., Нови Сад	-	5
- Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац	-	109
- Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац	-	74
- Металац Траде д.о.о., Горњи Милановац	276	-
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	889	-
	<u>2.067</u>	<u>889</u>
<i>Финансијски приходи</i>		
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	-	147
	-	<u>147</u>
Укупно приходи	<u>782.263</u>	<u>993.933</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

29. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31.децембар 2008.
Расходи		
<i>Набавна вредност продате робе:</i>		
- Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац	84	19
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	56	-
	<u>140</u>	<u>19</u>
<i>Трошкови набављеног материјала:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	69.716	87.369
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	107.009	158.213
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	14	678
- Металац Траде д.о.о., Горњи Милановац	1.059	124
- Металац Металургија а.д., Нови Сад	12.781	18.923
- Пролетер Трговина д.о.о., Горњи Милановац	98	56
- Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац	-	11
- Металац Пролетер а.д., Горњи Милановац	3.108	4.533
	<u>193.785</u>	<u>269.907</u>
<i>Трошкови услуга:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	247.298	253.474
- Металац Инко д.о.о., Горњи Милановац	4.642	3.125
- Метпор д.о.о., Београд	7.678	8.010
- Металац Металургија а.д., Нови Сад	-	163
- Металац Принт д.о.о., Горњи Милановац	1.183	204
- Метрот д.о.о., Москва	8.985	6.842
- Металац Маркет д.о.о., Горњи Милановац	498	620
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	1.009	-
	<u>271.293</u>	<u>272.438</u>
<i>Нематеријални трошкови:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	16.922	16.586
- Металац Траде д.о.о., Горњи Милановац	-	14
	<u>16.922</u>	<u>16.600</u>
<i>Финансијски расходи:</i>		
- Металац а.д., Горњи Милановац	72.461	101.685
	<u>72.461</u>	<u>101.685</u>
<i>Остали расходи:</i>		
- Металац Бојлер д.о.о., Горњи Милановац	-	331
	<u>-</u>	<u>331</u>
Укупни расходи	<u>554.601</u>	<u>660.980</u>
Приходи, нето	<u>227.662</u>	<u>332.953</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Предузеће задржи способност да настави са својим пословањем у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала, а власницима обезбеди принос на капитал. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући дугорочне и краткорочне кредите образложене у напмени 25 и 26, осталих обавеза, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе као и акумулирани добитак.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа испитују структуру капитала на годишњем нивоу.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Задуженост а)	864,740	838,839
Готовина и готовински еквиваленти	421,925	99,487
Нето задуженост	<u>442,815</u>	<u>739,352</u>
Капитал б)	<u>589,562</u>	<u>498,679</u>
Рацио укупног дуговања према капиталу	<u>0,75</u>	<u>1,48</u>

а) Дуговање се односи на краткорочне кредите и дугорочне зајмове.

б) Капитал укључује уделе као и акумулирани добитак.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напмени 3 ових финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Финансијска средства		
Потраживања од купаца	871,751	952,279
Готовина и готовински еквиваленти	421,925	99,487
Краткорочни финансијски пласмани	3,972	-
	1,297,648	1,051,766
Финансијске обавезе		
Дугорочни зајмови	577,073	-
Краткорочни кредити	287,667	838,839
Обавезе према добављачима	533,895	458,549
Остале обавезе	9,259	42,548
	1,407,894	1,339,936

Основни финансијски инструменти Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, која настају директно из пословања Предузећа, као и кредити и зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања Предузеће је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и преваходно се избегавају смањењем изложености Предузећа овим ризицима. Предузеће не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Предузеће је изложено финансијским ризицима од промена курсева страних валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености Предузећа тржишном ризику, нити у начину на који Предузеће управља или мери тај ризик.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик

Предузеће је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, краткорочних кредита и зајмова као и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Предузеће не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мери зависи од мера владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
EUR	969,639	661,002	933,999	866,136
USD	5,658	35,116	338	371
GBP	74	63	-	-
	975,371	696,181	934,337	866,507

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR), америчког долара (USD) и енглеске фунте. Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само не намирена потраживања и обавезе исказане у иностраној валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује на повећање резултата текућег периода у случајевима када Динар девалвира у односу на валуту о којој се ради. У случају када Динар апресира 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
EUR валута	3,564	(20,513)
USD валута	532	3,474
GBP валута	7	6
Резултат текућег периода	4,103	(17,033)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутама смањила се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног смањења обавеза исказаних у еврима које се највећим делом односи на дугорочне зајмове, као и пораст средстава исказаних у еврима (напомена 25).

Ризик од промене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Предузеће нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Потраживања од купаца	871,751	952,279
Готовина и готовински еквиваленти	86,314	99,487
Краткорочни финансијски пласмани	3,972	-
	<u>962,037</u>	<u>1,051,766</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
<i>Остала новчана средства-орочена</i>	335,611	-
	<u>335,611</u>	<u>-</u>
	<u>1,297,648</u>	<u>1,051,766</u>
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносне</i>		
Обавезе према добављачима	533,895	458,549
Остале обавезе	9,259	42,548
	<u>543,154</u>	<u>501,097</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
<i>Краткорочни кредити</i>	287,667	-
	<u>287,667</u>	<u>-</u>
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни зајмови	577,073	-
Краткорочни кредити	-	838,839
	<u>577,073</u>	<u>838,839</u>
	<u>1,407,894</u>	<u>1,339,936</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

**30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)**

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша/нижа, а све остале варијабле остану непромењене, Предузеће би претрпело оперативни губитак/остварило добитак за годину која се завршава 31. децембар 2009. године у износу од 5,770 хиљада динара (31. децембар 2008. године: 8.388 хиљада динара). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне зајмове.

Изложеност Предузећа каматним стопама смањена је у току текућег периода највећим делом због номиналног пораста обавеза по основу краткорочних кредита са фиксном каматном стопом. (напомена 26).

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса. Потраживања од купаца састоје се од великог броја комитентата,

Најзначајнији купци представљени су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Метрот Москва о.о.о.	187,134	271,403
Металац маркет д.о.о.	74,101	93,645
Металац Подгорица д.о.о.	48,790	48,473
Металац бојлер д.о.о.	19,720	42,492
Металац Металургија	39,676	42,389
МТЦ Кипар	-	41,419
Промометал Загреб	56,683	40,033
Уником Параћин	30,008	31,027
Остали	415,639	341,398
	871,751	952,279

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2009. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	<u>Бруто изложеност</u>	<u>Исправка вредности</u>	<u>Нето изложеност</u>
Недоспела потраживања од купаца	699,783	-	699,783
Доспела, исправљена потраживања од купаца	7,755	(7,755)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	171,968	-	171,968
	<u>879,506</u>	<u>(7,755)</u>	<u>871,751</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	<u>Бруто изложеност</u>	<u>Исправка вредности</u>	<u>Нето изложеност</u>
Недоспела потраживања од купаца	758,792	-	758,792
Доспела, исправљена потраживања од купаца	2,728	(2,728)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	193,487	-	193,487
	<u>955,007</u>	<u>(2,728)</u>	<u>952,279</u>

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2009. године у износу од 699,783 хиљада динара (31. децембар 2008. године: 758,792 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје производа. Ова потраживања доспевају углавном у року од 180 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечно време наплате потраживања у 2009. години износи 185 дана (2008. године: 159 дана).

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Предузеће је у претходним периодима обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 7,755 хиљада динара (2008. године: 2,728 хиљада динара), за која је Предузеће утврдило да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

**30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)**

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Доспела, неисправљена потраживања од купаца

Предузеће није обезвредило доспела потраживања исказана на дан 31. децембар 2009. године у износу од 171,968 хиљада динара (31. децембар 2008. године: 193,487 хиљада динара) обзиром да није утврђена промена у кредитној способности комитената, као и да се та потраживања углавном односе на потраживања од повезаних правних лица, те да руководство Предузећа сматра да ће укупна садашња вредност ових потраживања бити наплаћена.

Старосна структура доспелих, неисправљених потраживања представљена је у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Мање од 30 дана	66,063	113,582
31 - 90 дана	51,169	44,530
91 - 180 дана	24,409	18,762
181 - 365 дана	30,106	13,948
Преко 365 дана	221	2,665
	171,968	193,487

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембар 2009. године исказане су у износу од 533,895 хиљаде динара (31. децембра 2008. године: 458,549 хиљаде динара) при чему се највећи део, у износу од 342,210 хиљада динара (31. децембра 2008. године: 265,853 хиљада динара) односи на обавезе према повезаним лицима. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у току 2009. године износи 159 дана (у току 2008. године 98 дана).

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Предузећа који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити у могућности да потраживања наплати.

Доспећа финансијских средстава

У хиљадама динара
31. децембар 2009.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	447,267	309,863	204,907	-	-	962,037
Фиксна каматна стопа	-	335,611	-	-	-	335,611
	447,267	645,474	204,907	-	-	1,297,648

У хиљадама динара
31. децембар 2008.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	490,231	371,853	189,682	-	-	1,051,766
	490,231	371,853	189,682	-	-	1,051,766

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити обавезно да такве обавезе намири.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

*Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика
Доспећа финансијских обавеза*

У хиљадама динара
31. децембар 2009.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	460,555	82,599	-			543,154
Фиксна каматна стопа главница		54,794	232,873			287,667
Варијабилна каматна стопа главница		40,345	121,034	415,694		577,073
Фиксна каматна стопа камата		2,157	1,703	-		3,860
Варијабилна каматна стопа камата		8,309	21,464	34,285		64,058
		105,605	377,074	449,979		932,568
	460,555	188,204	377,074	449,979		1,475,812

У хиљадама динара
31. децембар 2008.

	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	453,016	47,728	353	-		501,097
Фиксна каматна стопа	-	-	-	-		-
Варијабилна каматна стопа зајам	-	96,467	742,372			838,839
Варијабилна каматна стопа камата	-	13,002	90,793			103,795
		109,469	833,165			942,634
	453,016	157,197	833,518			1,443,731

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембар 2009. године и 31. децембра 2008. године.

	31. децембар 2009.		У хиљадама динара 31. децембар 2008.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Потраживања од купаца	871,751	871,751	952,279	952,279
Краткорочни финансијски пласмани	3,972	3,972	-	-
Готовина и готовински еквиваленти	421,925	421,925	99,487	99,487
	<u>1,297,648</u>	<u>1,297,648</u>	<u>1,051,766</u>	<u>1,051,766</u>
Финансијске обавезе				
Обавезе према добављачима	533,895	533,895	458,549	458,549
Остале обавезе	9,259	9,259	42,548	42,548
Дугорочни зајмови	577,074	577,074	-	-
Краткорочни кредити	287,666	287,666	838,839	838,839
	<u>1,407,894</u>	<u>1,407,894</u>	<u>1,339,936</u>	<u>1,339,936</u>

Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената

Обзиром на чињеницу да не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса.

31. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмиренних обавеза у року од пет година од када је обавеза настала.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

32. ПОСТОЈЕЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПРЕДУЗЕЋЕ

Пословање Друштва је под утицајем финансијске кризе и погоршаних привредних услова. У 2010. години се очекује додатно погоршање услова у привреди. Због садашње кризе на глобалном тржишту и њеног утицаја на српско тржиште, за очекивати је да ће Предузеће пословати у отежаним и неизвесним привредним околностима. Утицај кризе на пословање Предузећа тренутно није могуће у потпуности предвидети, те је стога присутан елемент опште неизвесности.

Финансијска криза, која се наставља, до сада је ограничено утицала на финансијски положај и успешност пословања Предузећа. Током пословне 2009. године Предузеће није имало проблема у одржавању ликвидности.

Међутим, погоршање пословне ситуације у земљи ће вероватно утицати на положај одређених грана делатности као и на способност неких клијената да сервисирају своје обавезе, што може утицати на исправке вредности и резервисања по основу потенцијалних губитака Предузећа у 2010. години, као и на друга подручја у којима се од руководства Предузећа очекује да даје процене, те се стварни износи по том основу могу разликовати од процењених.

33. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачунавање девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	<u>31. децембар</u> <u>2009.</u>	<u>31. децембар</u> <u>2008.</u>
USD	66,7285	62,9000
EUR	95,8888	88,6010
GBP	107,2582	90,8635

У Горњем Милановцу
25.02.2010. године

Лице одговорно за
састављање биланса
Росанда Петровић

Законски заступник
Петрашин Јаковљевић